

VRATA VOLILNIM KORUPCIJAM SO SPET ODPRTA.

Justični tajnik je naznanil, da volilnih izdatkov ne bo treba objavljati.

STARA GARDA SE JE ODAHNILA.

Washington, D. C. — (Federated Press, Laurence Todd.) — Miljo-narji bodo brez skrbi lahko kupili sedeže v senatni in kongresni zbornici pri volitvah meseca novembra, ne da bi jih pri tem doletela kaka kazen. Tako jim je sporočil justični tajnik Daugherty. Izjavil je, da je najvišja zvezna sodišče odstranilo vse zapreke za nakup sedežev bodisi v kongresni ali senatni zbornici, ko je izdalo svoj odlok v zadevi senatorja Newberryja. Sedaj bo vsak kandidat za kongresnika ali senatorja potreboval denarja za svoje izvolitev kolikor ga bo la hotel ali imel; nikomur se ni, treba bati kakšnega sodniškega preganjanja y tem oziru.

Izjava justičnega tajnika pa ni napravila velikega veselja samo med kandidati za kongresnike in senatorje, ampak tudi med velefinančniki in veletrgovci, ki stojijo za pristaki stare garde republikancev. Velefinančni interesi bodo lahko ob prihodnjih volitvah potrebovali za svoje kandidate kolikor bodo hoteli, ne da bi jim bilo treba polokiti kak račun o izdatkih javnosti. In ako bodo hoteli biti ponovno izvoljeni sedanji kongresniki in senatorji, katerih termin letos poteče, bodo tudi po potrebovali denarja za volilno kampanjo. Kajti škandal za škandalom sledi Hardingovi administraciji, odkar je prevzela slafha. Ljudstvo trpi valovito razpoloženost, vsiljena železniške pristojbine, zavlačevanja plačila vojaške nagrade dosluženim vojakom, dočim je velik del ljudstva vznemirjen valed napada na primarne volitve, civilno službo, gosdarstvo službo, delavski department, itd. Nadalje delajo akciji kongresnikom in senatorjem oddaja državnih olinih polj privatnemu izkoriščenju, našt za oddajo trgovske mornarice privatnim lastnikom, ki je stala državo milijarde, domalega zastoj, in poleg se "podpora" v smesku več sto milijonov dolarjev; dalje da bi vlada dobila povrnjene milijonov dolarjev od aleparjev s vojnimi pogodbami, roparska carineka predloga in veliki mornariški program. Vse to dela takorekoč sive lase Hardingovi administraciji. Poleg vsega tega je pa vredno omeniti še zagriseno sva-krstvo Hardingove administracije do organiziranega delavstva, trdovratno držanje političnih jetnikov v zaporu, afera Haitijs in San Dominga in gospodarska ter politična blokada Rusije. Ako se ne bo denar trožil brezobzirno pri prihodnjih volitvah, tedaj bo administracija tako tepena, da se ne ob nikdar več popravila.

Da bo stara republikanska garda morala trošiti kupe denarja, kažejo sadnja poročila iz Pennsylvanije. Neki bistrogledi opazovalec, ki ima že dolgoletne izkušnje na političnem polju, se je vrnil v Washington s potovanja v distriktu, katerega zastopa Key-stone in je izjavil, da bo čisto gotovo izvoljen prihodnjim gover-norjem Pinchot; neki republikanski senator iz okraja, v katerem je jeklaraki trust popolni gospodar, je priznal, da se republikanska stranka izgubila samo v Pennsylvaniji 12 mandatov, ako ne bo Pinchot izvoljen. Nadalje sami priznavajo, da delavski kandidati za senatorja, Burke, ki kandidira proti Pepperju, ljubljencu jeklar-skiah in železniških magnatov, postajajo vedno bolj priljubljeni pri ljudstvu in da je mogoče, da bo Pepper poražen.

Zadnje sredo je nastala prava panika med republikanskimi stari-nami, ko je bil naznanjen preklie imenovanja Nat Goldsteina za ravnatelja zveznega davčnega urada v St. Louisu. Goldstein je bil pri zadnjih predsedniških volitvah gorel agitator Lowdenove frakcije in je dobil iz Lowdenovega kampanjskega sklada \$2.500, ko je

RUSKI MONARHISTI SE ZIRAJO V SAN FRANCISCO.

San Francisco, Cal. — (Feder. Press.) — To mesto je menda središče gibanja ruskih caristov v Ameriki. Kalifornijski kapitalisti so dobili ponudbe za koncesije v Rusiji v zameno za finančno pomoč, katero potrebujeja Semjonov in Vrangeli za novo protisovjetsko kampanjo. Neki Vladimir Baranov, ki pravi, da je zastopnik Semjonova, je sklical tajno konferenco ruskih monarhistov, ki se ima vršiti v San Franciscu.

SKLICANJE KONFERENCE ŽELEZNIŠKIH KRALJEV.

Vlada poskrbi, da bodo železniške družbe poljubno ravnale s pristojbino.

VSE JE LEPO KAPELJANO.

Washington, D. C. — (Federated Press.) — Ker se je dobiček železniških družb zvišal, je predsednik Harding sklical za 20. maja konferenco, na katero je pozval izvrševalne odbornike 20 večjih železniških družb. Na tej konferenci se bodo posvetovali o povih železniških pristojbinah. Ako bodo prišli do kakšnega sklepa, tedaj bodo takorekoč proglasili sedanji meddržavni trgovski zakon neveljavnim. Cela propositija v splošnem je ta, da naj bodo železniške pristojbine v "dobrih" tasih visoke, v "slabih" pa niske, brez ozi-raz, koliki so stroški obratovanja železnice ali kake so potrebe, in brez ozi-raz ali so obstoječe pristojbine primerne ali ne. Ako se železniške družbe izrečejo za to propositijo, tedaj bo cela zadeva predložena kongresni in senatni zbornici. Ako obe zbornici sprejmeta to, tedaj se bomo ozi-raz na železniški promet pomaknili za trideset let nazaj ali v one čase, še predno je bila sprejeta Hepburnova predloga, ki je regulirala železniške pristojbine.

Ta načrt je pa tudi še v zvezi s predlogo o podpori parobrodni-m družbam in katera dovoljuje zopet železniškim družbam lastovati parnike. Železniške družbe, ki lastujejo železnice, ki vsejeto eno obrečje z drugim, bodo imele tudi parnike, ki bodo prevažali potnike in tovorno blago, bodo oglaševale izvorne pristojbine, ki bodo ponovno izvale velik krik od strani manjših podjetnikov.

NA ŠVEDSKEM BODO GLASOVALI O PROHIBICIJI.

Stockholm, Švedska. — Vlada je izdala uradno naznanilo, da bo 27. avgusta predložila ljudstvu na splošno glasovanje vprašanje prohibicije. Na Švedskem je sedaj postava, ki določa vsakemu prebivalcu gotovo količino močnih opojnih pijač. Glede prodaje piva in vina ni nobene omejitve. Vsa pro-dukcija opojnih pijač je državni monopol in prinaša državi velike dohodke. Zakon, ki določa vsakemu prebivalcu gotovo količino močnih opojnih pijač, je stopil v veljavo v letu 1914 in od tega časa je uživanje šganja padlo za 50 odstotkov.

KOLIKO SO DELAVCI PRIBO-BILI V BOJU ZA KRAJNJE DE-LAVNIK.

Washington, D. C. — (Federated Press.) — Trgovski depart-ment poroča, da se uvaja v ame-riške industrije vedno krajnje de-lavnik. Statistika leta 1914 poka-zuje, da je bilo v tem letu samo 11,8 odstotka vseh delavcev, ki so delali 48 ur ali manj na teden; leta 1919 je bilo pa že 48,6 odstotkov vseh delavcev, ki so delali 48 ali manj ur na teden. Leta 1919 je znašalo število delavcev, ki so delali 48 ur na teden, 4.418.693; od tega števila je pa 1.111.107 delavcev delalo po 44 ur na teden. Statistika iz leta 1914 pokazuje, da je 74,6 odstotkov vseh delavcev delalo 54 ali več ur na teden; leta 1919 je pa to število padlo na 34,9 odstotkov. Leta 1914 je 26,9 odstotkov delavcev delalo 60 ali več ur na teden in leta 1919 je pa bilo samo 12,1 odstotek delavcev, ki so delali 60 ali več ur na teden.

PROGRAM KONFERENCE ZA POLITIČNO AKCIJO.

Združene delavske stranke imajo svoj program za jesenske volitve.

MINIMALNE ZAHTEVE.

Washington, D. C. — (Federated Press.) — Odvzeti sodiščem u-zurpirano moč, da ne bodo več razveljavljala zakonov, in protekcija gospodarske, civilne in poli-tične pravice onega dela ljudstva Zdr. držav, ki producira vse bog-stvo, so glavne točke političnega programa politične organizacije "Conference for Progressive Politi-cia Action", katere je predsednik Wm. H. Johnson, predsednik med-narodne zveze strojnikov.

Predlagani politični program te politične organizacije je sledeči:
1) Zadrutništvo. — Pomagati s vsami sredstvi zadrutnim organi-zacijam, katerih glavni princip so omejene dividende, pri katerih ima vsak član samo po en glas in pri katerih bo producent dobil polno vrednost za svoje izdelke in da bo konsument obvarovan pred izkoriščanjem, spekulacijami in mešetarskimi tverdami.

2) Bančni tverditi. — Dovelje-nje, ustanavljati zadrutne banke, ki naj imajo vse bančne pravice s posebnim ozirom omogočiti far-marjem in delavcem, poslužiti se svojih denarnih sredstev v slučaju potrebe, kot je to uvedeno v dru-gih deželah, posebno še v Evropi.

3) Zavarovanje. — Ustanovitev državnega delavskega zavarova-nja proti nezgodam kot ga ima na primer država Ohio.

4) Davki. — Stanovanjske hile, hiše farmarjev, poljedelski stanji in vse poljske orodje ter premišno osebno premoženje naj bo prosto okrajnega in običnega davka.

5) Politika. — 1) Sprememba zakona tikajočega se nominacij in volitev. — a) Olajšanje nominacij neodvisnih kandidatov s peticijo, katero podpiše ne manj kot 2 odstotka upravičenih volilcev v do-tičnem volilnem okraju; b) nomi-nacijske volitve naj se ne vršijo pred 15. septembrom istega leta kot se vršijo glavne volitve; c) sprememba ustave, da ima ljud-stvo pravico do inicijative in re-ferenduma v vseh državnih in o-činških zadevah, v katerih naj bo pa posebna določba, da odloča sa-mo navadna večina oddanih gla-sov pri vseh glasovanih in ne plu-ralna večina oddanih glasov; pe-ticijo za referendum in inicijativo v državnih zadevah mora potpisati ne manj kot en odstotek upra-vičenih volilcev in trije odstotki podpisov na peticiji za inicijativo in referendum v občinskih za-devah.

6) Pravništvo. — 1) Nobenega zakona, ki je bi sprejet v zakonodajnih zbornicah, ne sme sodišče proglasiti neustavnim, ako le ena oseba v najvišjem vsesvem sodišču izjavi, da je prizadet zakon usten. — 2) Sprejme naj se zakon, ki izrecno prepoveduje sodiš-čem izdajati sodniške prepovedi v slučaju delavskih sporov, in zakon, ki da popolno svobodo delav-stvu organizirati se, postavljati v čemu stavk mirne stavkovne stra-že in sploh vse industrijsko gibanje mirnim potom.

7) Ljudsko lastništvo. — Spre-memba ustave ali primerni zakon, ki naj dovoljuje mestom kupiti, lastovati in obratovati politične železnice, plinarne, elektrarne in si-lo proizvajajoče tovarne, telefon-ske naprave, javne tržnice, hladil-ne šrambe in sploh vse naprave, ki služijo ljudstvu, in nadalje naj imajo mestne občine pravico ku-povati in prodajati premog in živ-ljenske potrebščine; nadalje spre-jetje potrebnih zakonov, da bodo mesta v svrhu uslave in obrat-ovanja javnih naprav dobila pri-merno posojilo.

8) Državni trgi. — Privlaga de-taljnira predloga, ki se tiče po-sebno državnega nadzorstva, teh-tanja, itd.

9) Delavstvo. — 1) Deloitev potrebne minimalne plače za žen-ske vposlene v industriji. — 2) Zakon, ki prepoveduje mladolet-nim otrokom v predilnicah, tovar-nah in sploh v vsaj industriji vpo-slovitve. — 3) Zakon, ki izrecno dovoljuje delavstvu svobodo mir-nega zborovanja, svobodo govora

POVELJNIKI AMERIŠKE LE-GLJE SO KUKLUKSKLA-NOVCI!

Bakersfield, Cal. — (Federated Press.) — V Los Angelesu državni pravdnik, ki je pred kratkim pričel gonjo proti tajni teroristični organizaciji Kukluksklan, je dobil v roke seznam članov te or-ganizacije v Bakersfieldu. V se-znamu so imena skoro vseh javnih uradnikov. Med njimi je šef po-licije, predsednik odbora okrajnih supervisorjev in končno je tudi John R. Quinn, poveljnik Ameri-ške legije v Kaliforniji.

OBRAVNAVA PROTI RU-DARJEM V W. VIRGINIJI.

Kamnjeno, izpuščen na svobodo, ko je obdolžil rudarje umora šerifa John Goreja.

JE JEČO SO GA PRISILILI K IZ-POVEDI.

Charlottesville, W. Va. — Izjava tokičelstva, da so rudarji odgo-vorni za umor šerifa John Goreja je bila izdana na podlagi bivšega kamnjena Velasco Carpenterja, ki je bil izpuščen na svobodo, ko je povedal celo zgodbo.

V sredo je namreč pri obravna-vi, ki se še vedno suče okrog ob-tožnice proti Blizzardu, pri na-vakrišnem ispravevanju po Bliz-zardovem zagovorniku Carpenter priznal, da je bil vtačen v ječo in po šestih mesecih bivanja, ko je izjavil, da ve in da hoče vse izpo-vedati, kar ve o umoru šerifa Go-reja, bil takoj izpuščen na svo-bodo. Ko je povedal vse, kar je "vedel", ga je šerif izpuštil iz je-če pod poročtvom \$1000. Nekaj je, da po njegovem mnenju je bil vtačen v ječo samo radi tega, da je bil potem zopet izpuščen, ko je vse povedal.

"Zakaj so vas izpuštili iz ječe?" ga je vprašal zagovornik.

"Zato, ko sem jim povedal vse o umoru John Goreja," je odgovoril Carpenter.

"Ali ste povedali zgodbo, ko ste bili prosti?"

"Da."

Nadalje je povedal Carpenter, da se je ves čas svojega bivanja v kaminici nahajal sam v celici. Pričevanje Carpenterja je ugo-dno za Blizzarda in zagovornstvo ima nov dokaz za svojo trditve, da bitka 31. avgusta ni bila nobena zarota od strani umikajih rudar-jev, ampak samoobramba in da so odpodili državno policijo, pomo-žne šerife iz okraja Logan in četo neredne milice, ki so hoteli napa-titi taborišče rudarjev.

Točiteljstvo je pa takoj po po-zivu Carpenterja na pričevanje pre-menilo potek obravnave s tem, da je pričelo napadati rev. Willburna in sedem drugih rudarjev, ki se nahajajo v ječi, obdolženi umora pomočnega šerifa Goreja.

Točiteljstvo smatra to potezo kot za zelo ugodno v obravnavi proti rudarjem, poleg tega pa tudi za zelo važno. Zagovornstvo je doseglo toliko, da bo posebno za-sedanje sodišča, ako je še mogoče, doseglo, da bodo oni rudarji, ki se nahajajo v ječi in rev. Willburn, izpušteni pod poročtvom na svo-bodo. Ako zagovornstvo to doseže, tedaj bo točiteljstvo dolžilo hla-udarec, ako ga ne, tedaj bo pa hud udarec za Blizzarda in zagovorni-stvo in bo tudi slabo vplivalo na poroto, ki bo izrekla končno ob-sodbo.

Okrajni državni pravdnik John T. Chaffin, ki je dosedaj sedel v ozadju kot poslušalec, je zdaj sam prevzel vse zadeve v svoje roke. Ali je prevzel v svoje roke vse za-deve valed tega, ker sta dva po-sebna državna točiteljstva bila pre-več počasna, ali pa valed tega, ker je bilo precej kritike, da sta izvo-ljena uradnika dopustila privat-nim premožniškim advokatom točiti rudarje, se ne ve. Chaffin je sam vodil zasliševanje državne priče Carpenterja.

(Dolje na 3. strani.)

Francija zdaj dela za razbitje konference.

Ruski odgovor je popolnoma zmešal zavez-nike. Anglija je za to, da se Rusom odgovori in da se nadaljujejo razprave, Francozi pa hočejo da se pretrga jo vaa po-gajanja z Rusijo in da ententa imenuje komisijo brez Rusov, katara naj "rešuje" finančne probleme glede Rusije. Zavezniki si priznavajo na tihem, da so ar-gumenti v noti sovjetskih delegatov neovrgljivi. Za-vezniki zopet povabili Ameriko na zborovanje.

Z genovske konference.

Sovjetska Rusija molče priznana kot velesila.

(Poroča Louis P. Lochner, posebni poročevalec Federated Pressa.)

Genova, 12. maja. — Sovjetska Rusija je molče, toda brez ugo-vora priznana kot velesila na ge-novski konferenci, kar je malokdo pričakoval ob otvorjenju konfe-rence 10. aprila.

Rusi imajo malo izgubiti in vse pridobiti na prvem sboru zavoje-vanih in nevtralnih držav lase svetovne vojne. Toliko blata je še bilo zmetanega na sovjetsko vla-do, toliko štev je doprineslo ru-sko ljudstvo, okrutna blokada je bila naperjena proti Rusiji in ta-ko popolno je bila s svojimi sa-sterskimi sovjetskimi republika-mi vred izolirana od ostalega sveta, da Rusi niso mogli pričakovati nič več hujšega od genovske konfe-rence.

Vabute Rusi niso priklanjani na čudne stare diplomatičje odkrito so povedali, predno so šli v Genovo, da pridejo kot trgovci, ne pa kot diplomatičje. Polojak je bilo zelo črn od začetka sa Rusa. Bile so grožnje, da jih napadejo fašisti. Italijanska vlada jim je odkasala narodno stanovanje v Santa Margheriti, dvajset milj od Genove, in italijanska policija, vo-jalka in tajna, je bdeli nad njimi kakor nad kakšnimi zločinci.

Toda stvari so se povoljno raz-vile. Louis Barthou, vodja franco-skih delegatov, je takoj na prvi seji naredil Rusom dobro uslugo, ko se je pokazal militarista in s svojim napadom na Rusijo razga-lil Francijo kot največjo militari-stično silo na evropskem konti-nentu. Nemci, ki so imeli sprva igrati zelo previdno ulogo, so izgubili potrpečljivost, ko so videli tajne sestanke "velike petorice". Posledica je bila, da so Nemci podpisali mirovno pogodbo s Rusi.

Rusi so celo sdramili iz zaupa-nosti nekatere neutrals, ki so se še med vojno navadili pohlevno-sti napram ententi. Ko so pohlev-ni neutralsi videli, da Rusi ne dajo nič na diplomatična zavija-nja in povejo naravnost, da bela barva je bela, so se okorajšili in pričeli protestirati zoper tajne seje, iz katerih so bili oni izkiju-šeni.

Genova, 15. maja. — Zavez-niki so sinoči sklenili med seboj pogo-dbo, da pozovejo Združene države na sejo vseh zborujočih sil, ki so odredili, da se ima vršiti 6. junija v Haagu. Na tem zborovanju bo-de zastopani tudi mali narodi in Rusija naj bi lahko poslala po-ljubno število zastopnikov.

DRUGA ŽETEV SOLNČARICE V TEJ SEZONI.

Chicago, Ill. — Druga žetev solnčarice v tej sezoni je železniški delavec, star 37 let, Lawrence Wojcik, stanujoč na 2919 W. 49th St. Onaveštil se je v četrtki pri delu; odpeljali so ga takoj v bol-nišnico, kjer je pa umrl naslednje jutro.

SENAT SPREJEL RESOLUCIJO ZA PREISKAVO O NAMERAVANI EDUKATIVNI JEKLA-RSKIH KORPORACIJ.

Washington, D. C. — Senatna zbornica je v petek sprejela brez spornosti resolucijo, katero je predložil senator La Follette, v kateri zahteva pojasnila od ju-stičnega tajnika in meddržavne trgovske komisije, kake korake nameravajo podvzeti na podlagi poročila, da se združijo sedem neodvisnih jeklarških korporacij.

LJUDSTVO V AMERIŠKI PO-TROŠI MESAČNO 63 MILJO-NOV DOLARJEV ZA ZABAVE.

Washington, D. C. — Prebivalec Zdr. držav potrebuje mesečno približno 63 milijonov dolarjev za raz-ne zabave, kot gledališča, kina, matografe, cirkuse in druga zaba-višča. Lansko leto so potrošili me-sačno približno 79 milijonov dolar-jev. Tako izjavlja zvezni sakiad-ški urad.

VREME.

Chicago in okolice. — Turek nespremenjeno niti kaj spremem-be v temperaturi. Temperatura zadnjih 24 ur: najvišja 68, naj-nižja 56. Solnce izide ob 5.29, za-ide ob 8.03.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.
Narodnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 na tri mesece, in za inostranstvo \$8.00.
Naslov na vsa, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2837-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.
"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National Benefit Society.
Owned by the Slovene National Benefit Society.
Advertising rates on agreement.
Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.
"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v objavoju n. pr. (April 20-22) poleg vsakega imena na naslovu pomeni da vam je s tem darovom potekla naročnina. Ponovite je pravilno, da se vam ne ustavi list.

MODERNO MALIKOVALSTVO.

Največji zločin v žalostnih časih srednjega veka je bil, ako je človek dvomil o tem, kar je slišal s prižnice in če ni verjel, da vsa oblast njegovih vladarjev prihaja naravnost od Boga. Takega človeka so privezali na natezalnico in mu potegnili kosti iz sklepov ter mu ščipali meso s razbeljenimi kleščami; če je še vztrajal v svojem dvomu, so ga sežgali na grmadi.

V petsto letih je "civilizacija" toliko napredovala, da danes človek lahko ne verjame več v oblast vladarjev po milosti božji in zaradi tega mu ni treba iti na natezalnico; — človek lahko zanika na glas svete laži in ni se mu treba bati grmade.

Ampak malikovalstva še ni konec. Svetost, ki se je prej držala cerkvene države in njenih glavarjev, je prešla na drug predmet. Oltarji so ostali, toda maliki na njih so se spremenili. Materijalna reč, ki je znana pod imenom "lastnina", je danes predmet oboževanja in češčenja. Temu novemu maliku so se umaknili vsi stari bogovi.

In danes je največji zločin, ako človek dvomi o božanstvu privatne lastnine sredstev moderne produkcije. Reci, da sistem privatnega profita ni od nekdaj in da ne bo vedno na svetu, pa si zločinec, ki zasluži, da policija voja za teboj. Povej na glas, da je sedanji sistem lastnine krivičen in da ga je treba spremeniti, pa si takoj "nevaren sovražnik zakona in reda". Zoperstavi se češčenju in slavopetju modernega božanstva, in takoj te imajo na črni listi.

Celo misliti proti temu maliku je zločin! Na Japonkem so hoteli sprejeti zakon proti "nevarnemu mišljenju proti državi".

Privatno lastništvo je imperialistično božanstvo. Ne zasebna last žepne ure ali vsakdanjega pohištva v delavčevi hiši, marveč lastnina, ki se izraža v premogovnikih in drugih rudnikih, železnicah, velikih industrijah in investicijah v inozemstvu, v oddaljenih kolonijah. To je lastnina, ki daje posedovalcem vladajočo oblast — lastnina, ki vlada in nudi družabni prestiž, gospodarsko moč in nadvlado.

Častilci tega božanstva so odeli privatno lastnino s svetniškim sijem in prilepili so ji angeljske peruti. Sodniki svare "krivoverce", da se ne smejo dotakniti s svojimi brezbožnimi rokami te svete reči. Romanopisci ji pletejo vence, pesniki ji pojejo psalme in žurnalisti ji zažigajo kadila. Vseučilišni profesorji se klanjajo do tal pred njo. Politični mešetarji in kruki prisegajo nanjo in ji zvesto služijo. V deželi kar mrgoli "varnostnih lig" in "obrambnih društev", ki stoje na straži, da je ne oskruni nasprotnik. Kazenski zakoniki so uravnani po njenih potrebah in sodne procedure se vlečejo zanjo kakor senca. Veliko je božanstvo svete privatne lastnine!

Naši narodni svetniki so milijonarji in milijardarji. Igralci na borzah so sveti možje. Kralji olja, jekla, premoga, železnice in kapitala vobče so truma Serafinov in Kerubinov. Naše banke so svetišča, templi, pred katerimi se moraš odkriti, če ne že poklekniti, kadar greš mimo, ako nočeš biti moderni heretik.

Naši primitivni predniki so oboževali kamen, les, zobovje, kosti in s slamo našopane zveri in ptiče. Moderni malikovalci obožujejo jeklo, premog, železnice, petrolej in sploh vse, kar prinaša zasebni dobiček, kar prinaša četrtletne in polletne dividende. Cerkev, šola, znanost in vse, vse mora služiti maliku privatne lastnine.

Kako se ljudstva otresejo tega malikovalstva?

Kakor hitro spoznajo, da je kapitalizem, ki predstavlja sistem privatne lastnine sredstev moderne produkcije in distribucije, izvor vsega zla na svetu; kakor hitro spoznajo, da kapital mora biti sredstvo za napredek človeštva, ne pa cilj.

Vsi prejšnji sistemi malikovalstva so podlegli spoznanju, da je človek zrel za nekaj boljšega. In ko sedanji človek spozna, da se je treba pomakniti za eno stopnico navzgor, tedaj leže božanstvo privatne lastnine k večnemu počitku.

SLIKE IZ NASELBIN.

Ramsay, O. — Malokštevilni so dopisi iz naše nasebine, kljub temu, da nas je precejšnje število sinov in hčera slovenskih mater tu nasebljenih. Okorajšil sem se radi tega jaz, čeprav mi pere ne pristaja posebno in na kratko šelim opisati kolikor mi je znano o razmerah v bližnji okolici.

Prvi maj smo tudi pri nas praznovali kakor je pač nam stvarjem mogoče. Iz nasebine Ramsay smo s razvitimi zastavami U. M. W. of A. in svednato zastavo na čelu odkorakali v eno uro oddaljeno mesto Dillonville, kjer so nas pričakovali podružnice iz okolice s godbe na pihala in zastavami. (Žal mi godbe ne premoremo.) Tako smo korakali po mestu od kraja do konca in potem nazaj, nato smo celi dan zborovali v Čelški dvorani, kjer so nastopili govorniki v več jezikih. Opisali so nam pomen prvega maja in nas vzpodbujali k vztrajnosti v delavski fronti proti mogočnemu kapitalizmu.

Pri tem pohodu sta nas s veseljem opazovala dva prebivalca gospode: eden poljski, drugi madžarski, vendar jima menda ni bilo posebno po volji, ker je bil med nami tudi neki spol zastopen, za kar gre vsa čast Rusom. Gotovo sta se obrnila proti svojima kuharicama, češ, poglejta, kako veliko armado somišljenikov imamo, podregati bo samo treba enemu na levo, drugemu na desno in še bo kruh.

Stavka v vzhodnem Ohiju je 100-odstotna. Ne sliši se, da bi našli podjetniki skušali kaj obratovati s najetimi, izvesti so le pri petih jamah, oddaljenih od mesta Adine kakih osem milj, kjer se premog naklada s parnimi lopatami od vrha. Ogromne plasti semlje morajo prej odstraniti, da pridejo do premoga, da bi človek končno dvomil, če se jim isplača, vendar se jim mora isplačati, ker obratujejo. Kako ogromen profit morajo imeti šele pri drugih jamah, kjer se je malone brez strokov obratovalo. V te nasebine smo privedli stavkarji demonstrativen pohod dne 3. maja. Celo noč smo hodili in prišli do prvih ravno ko so nameravali izmenjati dnevnice. Zgrabili smo torej obenem delavce dveh šhtov. Bilo nas je kakih 2000. Pri prvi jami so se po izmenjanju nekaj besedah takoj podali domov, pri drugi jami smo se podali v nasebino ter postavili pred prodajalno zastavo, kjer so nam nudili brezplačno sendviče. Dasi smo bili potrebni, nismo hoteli sprejeti, češ, kruha od najetežev ne jemo, rajše pomremo za gladom.

Takoj smo organizirali govornike, da so šli od stanovanja do stanovanja in prigovarjali ljudem, naj pustimo nelepo delo, kar je bilo tudi doseženo; 25 jih je šlo takoj na kompanijski urad po denar, dva pa sta šla s njimi prljavo takoj s nami, eden pa ne prostovoljno, pri čemur pa je bil še srečen, da ni izgubil svojih zob. Pri tretji jami so bili večinoma sami mladi, ki so se nam takoj vsi podali, ko so nas ugledali. Obkrožili smo jih, naši govorniki pa so več kakor eno uro poučevali jih in udrihali po njih, da so se najetežem še kar blazne trele ne menda od stude, temveč od strahu, ker so morali gledati v oči svednim rudarjem U. M. W. of A. Ko smo jih ispuštili iz svojega kroga, so dali častno besedo, da ne bodo nikdar več delali medtem ko bomo mi stivali in podali so se takoj na svoje domove.

Streliči in superintendent so opazovali cel prisor iz urada, pa niso imeli poguma stopiti ispod kapa. Vsa čast naši mladini. Kakih 20 po številu, starih od 16 do 18 let, so pregnali pri neki drugi jami 28 najetežev. Eden izmed njih se menda ni takoj podal, zato pa so ga primerno kaznovali. Zavedamo se, da nasilje ne koristi, toda včasih je tudi treba pokazati zobe. Večina najetežev po oni okolici so Poljaki in tudi nekaj bratov, ki pa ob priložnosti hodijo v "hram božji", kjer se menda pripravijo, da lahko zopet gredo v jame opravljati delo, ko drugi stavkajo. Mogoče bo kdo rekel, da se za \$750 še isplača sprejeti nase one ime, toda motimo se; \$250, to je vse, kakor so se sami žalostno izrazili.

Vsak iz tega lahko sprevidi, kaj nas čaka v služaju poraza in nikakor ne smemo dopustiti, da bi nas premagala močnja, ki smo jo pomagali polniti s našimi žulji in krivljenjem hrbtit. Ničesar se ne smemo ustrediti in stati kakor kitajski zid, samo složnost je treba kot dosejati.

Vsem, ki hodite še pod zemljo, kaj nas čaka v služaju poraza in nikakor ne smemo dopustiti, da bi nas premagala močnja, ki smo jo pomagali polniti s našimi žulji in krivljenjem hrbtit. Ničesar se ne smemo ustrediti in stati kakor kitajski zid, samo složnost je treba kot dosejati.

v položaju kakorjsem se sedaj nahajajo zavedni rudarji, in nakladajo tritonske vozičke za 42c, pa ključem: Ven na majako solnce, da vas bodo enkrat spoznali vaši lastni otroci, da ne bodo vpraševali, ko pridete v svoje borbno stanovanje: "Mati, čigav je ta strič?" Par mesecev na površju matere zemlje, deset let dalje življenje, poleg vseh teh dobrot pa boste veliko pripomogli, da ga bomo čez čas vi in mi zopet kopali po kakih 22c od tona.

Prav težko pričakujem vsaki dan Prosveto, da bi še videl, kdaj bo prinesla vest, kako je padla kocka. Če so v kateri napredni nasebini prestopili strele kakega rojaka ali kogarkoli, to še ni rečeno, da bi se morali skrivati. Vsi na plano, pod okrilje naše organizacije U. M. W. of A. Sedaj vam gori luč. — L. E.

Hermine, Pa. — Od zadnjš, ko sem poročal o naši stavki tu na Hermineju se še nihče ni oglašil, zato hočem v kratkem poročati naš položaj.

Naša nasebina, mislim, da je mnogim rojakom že znana, zato je ne bom posebno opisoval. Smo v kraju, kjer imamo poulično železnico in železniško postajo, da nam je v mirnem času priljubljeno. — Zadnji teden je Key Stone Coal Co. dobila 12 najetežev. Prvi dan jih je prišlo šest, od katerih pa sta še tisti dan odšla dva, drugi dan pa ostali. Če bi torej ne imel tako lepo prilike za vožnjo po ulični železnici, bi morda še ostali.

Ocean Coal Co. se zelo prizadeva, da bi pripeljala v še izpraznjena stanovanja kaj najetežev. Toda smolo ima: še prvi dan se je poizkus ponesrečil. Ko je izvedela žena rudarja, da je stavka, je rekla: "Ne greš mi delat, če pa pojdeš, poberem jaz kopita in grem od tebe." Drugi dan je moč že prišel in se organiziral v unijo. Tako bi bilo treba, da bi storili vsi.

Omenjeni družbi sta izdali ukaze, da morajo premogarji iz stanovanj ali pa na delo. Doda se seveda še nikdo ni povrnil nazaj na delo in primorani smo biti lukati drugih stanovanj. Res veliko jih je, da imajo svoje posestvo in stanovanje, toda prostora vseeno primanjkuje za vse. Zato je tukajšnje društvo, št. 87 SNPJ storiло potrebne korake, da se vzame denar iz društvene blagajne in postavi kar mogoče hitro stanovanje za več družin.

Skoro vsi so prišli že na pripravljene prostore skupaj. Žage in sekire so pele, da je bilo vselej elišati, danes pa so še vsi v naglici postavljeni prostori napolnjeni in družbe zadovoljne s novim stanovanjem. Na elementu stanovanja vira velika ameriška zastava stara še od leta 1910, ko so ji njo marširali tedanji stavkarji. Rojak Frank je bil takoj pri rokah za postavitve zastave na pripravno mesto, zato sem mu prav hvaležen.

Stavkarji italijanske narodnosti delajo ravnotako stanovanje za stavkarje in njihove družine. Vsi se zavedamo, s kom imamo opraviti, posebno Ocean premogovna družba, vemo, da bo vztrajala kot nekdanja trdnjava Dardanele. Družba nas muči in žikaniira na vse načine in vemo, če bi se ji posrečilo nas premagati, tedaj tudi podjetnikom drugih rogov ne bo težko stavko zatreti. Zato stavkarji, držimo se trdno, ker sedaj je še čas — akoro bi rekel zadnjikrat — da dosežemo izpolnitev naših zahtev.

Odkar smo zastavali imamo skoraj vsaki dan kak nepriključ, ker družba imajo veliko število svojih deputetov, ki večkrat nič ne gledajo na postavo, temveč samo na to, kako bi žikaniirali mirne stavkarje. Odpeljali so nam še kakega pol ducata stavkarjev, po katere pa so seveda vsakokrat takoj odšli naši voditelji. Vsakdo si lahko misli, da zastoj človeka ne pustijo več domov in je treba vedno kakih odplačil. Družbi in njenim postopajem je pač vse dovoljeno. Lahko nosijo samokrese po zasebnih saunah in drugih potih, na delo in od dela, kar pa bi vsaj po mojem mnenju ne smelo biti. Sploh pa jim je dovoljeno vse, da postopajo proti nam, ker smo si upali zahtevati malo več pravice za nas in naše troke.

Kot sem zadnjič poročal, se je število onih s nelepim imenom zmanjšalo za dva. V enem rovu se delata dva naša rojaka v drugem pa štirje, ki so bili člani našega društva št. 87. Na vsa opominjanja se niso zmanili, pač pa bili celo nekako ponosni na svojo delo. France mi je celo pismo

pisal, da on dela povsem pravilno. Šmiliš se mi, dragi rojak, ki imaš šest otrok in ženo v društvu, sam pa si šel iz društva in jednoto. Naj se ne jesi nase, saj tujnik ni kriv radi njegovega dela. Sam ve, da s družino je v slabšem položaju kot je on, a s vsem na naši strani. Pisal mi je o čopcu G. N., o čemur jaz sploh ničesar ne vem, ker nisem na list naročnik in kar pišem bo našel le v Prosveti. Če ga je kdo ostel, tedaj pa je bilo to po pravici, zakaj pa ni na oni strani, kjer je večina in pravica. In George mi piše: "Daj mi stanovanje in hrano za me in otroke, pa grem še danes na stavko." To so izgovori. Ne vem, kaj mi bodo še drugi odgovorili, ki sem jih tudi opozoril, naj pridejo na društveno sejo, ki se je vršila dne 7. maja.

Je pač tako, da se mora društvo jednote ravnati po pravilih. — Stavkarji, ki smo položili delo po držimo trdno. Pomagajmo drug drugemu, če bomo svesti svojim naložbam, nam ne bo treba dolgo čakati v tej bedi in zmagi na naši strani. Z onimi pa, ki ne slišijo sedanjih naših opominov, želimo, da bi po stavki strogo obračunali. — Stavkar

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

Corsopolis, Pa. — Ker stanujem ravno ob železniški progi, vidim, kako malo železniških vozov naloženih s premogom projde tod mimo po 1. aprilu. Pred stavko so drug za drugim vrveli dolgi vlaki, naloženi s samim premogom.

Prejel sem še precejšnje število pisem od rojakov, ki so brez dela radi pomanjkanja premoga. Družbe si baje ne morejo nabaviti več premoga za obrat. Zopet nekateri pišejo, da bodo v par tednih prenehali s delom, ker ni goriva. Da je vse to resnica, sem prepričan s dokazi, a valje temu sem čital v glasilu KSKJ, da so družbe same zaprle svoje rove, ker nimajo trga, da bi raspečale premog. Na ta način smatram, da je bil dotični članek, ki piše naravnost za korist kompanije, drago plačan. Urednik, ki piše v list take pisarije, gotovo ne deluje za svojo organizacijo, ki se smatra za delavsko. Članek je bil pisan v eni predzadnjih števil. Ravno ta urednik kaj rad zapíše kaj črnega o Rusiji in bolševikih, ki delajo krivične postave, pri čemur pa menda ne zapíše stavka, ne da bi se debelo slagal.

Veliko Rusov je v Ameriki, da prejemajo pisma od svojeve v domovini in se vsikdar povoljno izražajo o sedanji vladi in so ji vsi zvesti, izvesti da so samo popje in on, ki so bili še od nekdaj pripravljeni zatirati proletarijat. Na vse zaščudnje sem pred nekaj tedni zopet čital v Glasilu KSKJ, da so postali solventni in nekaj duhovnov je menda k temu celo poslalo čestitke. Kasimir v Chicagu si gotovo misli, če bi bil poleg blazine, da bi še ne bilo takega razočaranja. Tako stara organizacija je torej komaj zdaj prišla do tega, kar imamo pri nas. Hi takorekoč še mladi organizacija, SNPJ, še dolgo in smo skoraj na to pozabili.

Po tukajšnjih tovarnah se sedaj nekoliko boljše dela, valje temu je pa še veliko brezposelnih. Plače imamo tako, da jo ni vredno omenjati. Nekateri tovarne bi bolje obratovale, toda s premogom gre bolj šepavo. Čeprav smo po tovarnah prizadeti, ključem svojim tovarišem po rudnikih, naj vztrajajo pri svojih zahtevah. Zavedamo se, da je njih boj tudi naš boj, zato jim želimo obilo uspeha. — Michael Lenarčič.

Ralphton, Pa. — Ker sem zapazil v Prosveti št. 105 dopis iz Dunja, Pa., se želim zopet oglašiti. Dopisnik omenja in trdi, da na Ralphtonu še vedno levimo slepe miši in tudi pristno pivo pijemo vse od velikanskega podjetnika mr. D. Zimernana. Res je bilo na razpolago vsega ni tudi gledališče celi teden odprto vsakemu, kdor je hotel iti gledat in celo denar bi se lahko koga prijel.

Slovenci pri nas pa smo naprednega mišljenja ter za izboljšanje položaja sebi in onim, ki so se za nami. Dopisnik naj torej ne piše v takem tonu dokler ne ve resnice, ali pa najbolje, če vse skupaj opusti.

Kakor sem že omenil, smo se 1. maja organizirali vseh 200 premogarjev različne narodnosti in danes imamo 100-odstotno

stavko. Nasebina šteje okrog 500 delavcev, ki so vsi vpisani v unijo, tako da so premogovniki le 10 dni ustavljeni v obratovanju, in sicer št. 1, 3, 4, 5 in 7. Delajo samo še gasilci, a tudi oni so se vpisali v unijo.

V prejšnjem dopisu sem pisal, da nam je bilo težko prisiliti trdovratnega podjetnika, da bi mogli obiskovati ahode, kajti skoro nad vsakim rudarjem je stajal kompanijski deputij ali berič. Hoteli so nam zabraniti zborovanja. Ko so uvideli, da nam ni mogoče več zabraniti, so nas pustili korakati na shode daleč ven iz nasebine. Žviti podjetnik je tudi pokupil vse farme več milj na okoli, da bi ne mogli zborovati na njegovi zemlji. Poleg tega pa se v okolici najdejo farmarji surovega obnašanja, ki zavidajo ubogega delavca. K sreči smo našli na izjemo. Farmer S. G. Schrock nam je pri glavni cesti v Boswellu, Pa., dovolil zborovanje pod milim nebom, kjer se shodi nadejajo.

Superintendent in nekaj njegovih pristavev so nas zopet pričeli priganjati na delo, toda vse zastoj. Ljudje se drže kakor skala. Ker vse nič ne pomaga, pa so nas pričeli goniti iz stanovanj, da jih moramo zapustiti v 5 dneh, ako se ne vrnemo na delo. 50 družinam sta prinesla superintendent s kompanijskim deputijem posive, da moramo takoj iz stanovanj, če ne gremo na delo. Tudi s tem ne bodo ničesar opravili. Ljudje res hodijo ven vsaki dan, toda noter ni nobenega. Veliko je prizadetih tudi Slovencev, ki so bili dolgo vrsto let pri tem podjetniku, toda prišel je čas, ko se slepe miši ne lovijo več po nasebini. Mr. Zimernan se je vedno in vedno hvalil, da ima ovčice, ki ga mirno poslušajo, toda slabo jih je pasel, ker sam regrat ni dober; cvenk, Andy, denar, to je cvenk. — Nekoga dne je ta predrni podjetnik, mr. Zimernan odšel tudi poljakega črnosuknješa, katerega ovčice niso hotele več poslušati.

Slovencev je precej prizadetih, da se moramo izseliti v druge kraje, če sami ne vemo, kam se bomo izgubili. Obklujem naše sobrate društva št. 303 SNPJ, kot bivšega tajnika G. Kristela, ki je bil dober član in tajnik društva ter tudi dober agitator, ravnotako Josepa in Franka Sakška. Sploh nas je več prizadetih, da se moramo izseliti iz te umasne doline, kjer smo se toliko časa mučili za neumisljeno bogatino.

Vsem članom, ki so meni pošiljali denar za društvo, naznanjam, da od sedaj naprej ne morem več sprejemati od nikogar, ker se moram preseliti. "Vse, kar bo še ostalo, bom oddal sedanjemu tajniku, Franku Kumerdaju. Upam, da bom prihodnjš iz te nasebine kaj več sporočal, ali pa iz kakšnih šhtov, ki jih imamo že pripravljene. Tudi to ne bo slabo, potrpiamo, predvsem pa držimo trdno skupaj in videli boste, da bo zmaga naša. — Stavkar.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Aliquippa, Pa. — Uredništvo ni prejelo od vašega društva nikakega dopisa, datiranega s dne 20. aprila. Ako imate kopijo, pošljite jo v priobčitev. — Pozdravi

Bertha, Pa. — Oboje poslano smo prejeli in prvo še priobčili. Kakor vidite, prihaja veliko števil dopisov, pri čemur pa se uredništvo ne more drugače ravnati kakor: Kdor prej pride, prej melje. Razpravi sta obe primeri, zato drugo priobčimo s prvi priliki. — Pozdravi

Huskin Run, Pa. — Dnevnik "Naprej" še izhaja in je naslov upravnika: Franklankanska ulica 6—I, Ljubljana. O naročninah vam ne moremo dati natančnega pojasnila. Za celoletno naročnino tam računajo 30 kilogramov pšenice, kateri se pa ravnotako menja cena. Da bi pošljali pšenico, vam ne pripravljamo; pošljite primerno vsoto, dolar ali dva in pošljali vam bodo list za kolikor časa bo vsota iznasa.

BANDITJE ODNESLI ASSEMENT KOLUMBOVNIH VITEZOV.

Chicago, Ill. — Med sejo po-družnice Hughes, organizacija Kolumbovi vitezi, so banditje vstopili v stransko sobo, kjer je podružnični blagajnik pobiral prispevke, nastavlili samokrese na navzoče in odnesli vse nabrani denar. Po izjavi blagajnika so odnesli \$1.157.68. Banditje so delali tako mirno in tiho, da oni, ki so bili v dvorani, katere se drži stranska soba, niso čuli nič umuljivosti.

RUDARJEM SO DOVOLJE- NA MIRNA ZBOROVANJA.

Operatorji niso zadovoljni s odlo-
kom sodnika v Penni.

KAJ JE VSE "RADIKALNO".

Somerset, Pa. (Feder. Press). — "Vsek sodnik, ki prepoveduje mirno zborovanje, krši ustavo" je izjavil sodnik okrajnega sodišča v Somersetu John A. Berkey, ko je izdal ustmeno odredbo, da za sedaj ne sme nihče zbirati mirnih zborovanj stavkajočih premogarjev.

Ta odlok je bil izdan po končanem zaslišanju odbornikov premogarske organizacije U. M. W. of A., ki so obtožili, da so kršili preliminarne sodnijske prepovedi, katero je izdal sodnik Berkey na prošnjo premogovniške družbe Quemahoning Coal Co. In tudi sedaj nastopa kot tožitelj imenovana kompanija.

Ko je sodnik Berkey zaslišal obe stranki, je rekel, da bo končen izrek sodišča objavljen 22. maja, ko se bo vrnilo zaslišanje radi sodnijske prepovedi same. Obenem je pa sodnik izjavil, da ne bo do 22. maja sprejel več nobene take obdelitve, tikajoče se kršenja sodnijske prepovedi.

Bivši sodnik Kooser, ki zastopa Quemahoning Coal Co. je ostro protestiral proti izreku, rekoč, da bo valed tega odloka prosto vsem unikijskim organizatorjem obdržati seje in shode do 22. maja in da bo posledica tega, da bo ves okraj organiziran do tega časa.

Berkey mu je pa odgovoril, da izaja organizatorji po mestu pravico obdržati mirne shode. Poiskuz dokazovanja, da so rabili govorniki na shodih hujšaka-je besede, je vzbudil v sodni dvorani velik smeh. Prvi pisar kompanije je pravil, da je sedel na nekem stolu in notiral govor organizatorja Powers Haggooda, ki je navedel v svojem govoru napadne številke glede kompanij-kega premoženja in profita, in ko je rekel, da Quemahoning Co. plača svojim delavcem manj kot pa plačajo druge kompanije, ki vposlujejo neunijske premogaje. Graham — tako je ime temu prvemu kompanijskemu pisarju — je rekel, da njegova družba plača premogarjem po 72c od tone, a strojem nakopanega premoga in polg tega pa da še deset centov na vsako tono premoga nagrade, valed česar snaha plaša toliko kot je določena v unikijski lestvici. Tako nato so pa bile zaslišane tri druge kompanijske priče — premogarji — ki so pa po navzkrižnem zaslišanju izpovedale, da kompanija plaša samo po 60c od tone. Graham je nadalje trdil, da je bil Haggoodov govor zelo "radikalno". Pod besedo "radikalno" Graham smatra vse, a čemur se apelira na premogarje, da naj prenehajo delati. Toda premogarji v Ralphtonu so se preje prenehali z delom, predno je Haggood prišel tja obdržavati shod.

Nastop Graham je tipičen sentiment premogovniških družb v neunijskih okrajih, kjer kompanije in kompanijski agentje mislijo, da so delavci izvršili še zločin s teh, ker so mislili na organiziranje.

V Somersetu se je pa pripetilo še nekaj drugega, bolj zanimivega in izrednega. Lloyd Ream, stavar, se nahaja v okrajni ječi v Somersetu pod obtožbo, da je onesostil ameriško zastavo. Vaj tako se je izjavil "akviro" Harrison in državni policaj, ki je aretiral Reama in sicer po njegovi izpovedi na podlagi nekega zakona, ki je bil sprejet v Pennsylvaniji 23. maja 1907.

Dogodek se je pripetil na Lincolnovi cesti, ko je Ream nesel ameriško zastavo na čelu spreveda 30 do 40 premogarjev in Randolpha, ki so se ravno kar bili organizirali in ki so bili na poti na javni shod, kateri bi se moral vršiti v vznožju gričev ne daleč od rova Consolidation Coal Co., ki je poleg malega mesteca Jenners.

Po izpovedih stavarjev je bil ves sprevod miren; kmalo jih zagledajo državni policaji, ki so takoj prijezdili in zahtevali, da se morajo premogarji razpršiti. Ream je nato vprašal, kaj je vzrok temu in zakaj se morajo raziti. Tedaj pa nek policaj zakriči: "A retirajte tega močja, ki ima zastavo!" Policaji so zajahali proti Reamu, ki je pa sbehal proti gošdu, kjer so ga policaji ujeli in aretirali.

Kmalo po tem dogodku je prišel na lice mesta neki časnikiški poročevalec in David Cowan, izvrševalec odbernik premogovniške organizacije, ki so organizirali mirna zborovanja.

Pennsylvanijo, je pojasnjeval poročevalec celo zadevo. Komaj je izrekel: "Oni državni policaji onostran ceste so ravno kar aretirali nekega moža brez kakega drugega varstva kot da je nesel ameriško zastavo", ko je nad njim zakričal neki policaj, katerega številka je A-68, da "naj drži jezik za zobmi". — "Kot ameriški državljani imam pravico govoriti na javni cesti", je odgovoril Cowan; tedaj je pa policaj zahajal konja proti Cowanu in mu zagrozil, da bo tudi njega aretiral. — Shod, ki se je obdrževal, je prisostvovalo sedem tisoč premogarjev, ki so val postali člani unije v zadnji kampanji.

Policija je odvedla Reama v Somerset pred akvajerja Harrisona, ki je pa odrekel preiskavo valed obdolžitve, o kateri je rekel, da je preabsurdna, da bi jo vpošteval. Od akvajerja so ga odvedli kopet nazaj v okrajno ječo v Somerset, kjer je bilo določeno, da bo prvo zaslihanje meseca septembra. Poročstvo za njega je bilo določeno na sto dolarjev. Po nekaj dneh je bil izpuščen pod poročtvom; da se je cela stvar zavlekla, je vzrok ta, ker so vsi odvetniki, ki zastopajo unijo, in unikijski uradniki v zadnjem času zelo zaposleni valed tolikih sodnijskih prepovedi in aretacij v zadnjem tednu.

Državni policaj McAndrews pravi, da je Ream rabil šaljive opazke in da je nosil ameriško zastavo na tak način, da je kršil zakon iz leta 1907.

Unikijski voditelji pravijo, da postaja državna policija vedno bolj agresivna napram stavkarjem v okraju Somersetu in da najbrže izvršujejo povelje od agoraj. V primeri s privatnimi policaji premogovniških in jeklarskih podjetnikov so bili do sedajnega časa državni policaji kolikor toliko nepristranski napram premogarjem v okraju Somerset, akoravno so aretirali na nekem javnem shodu, ki se je vršil na prostem blizu Revloc v Cambria okraju, nekega zastavonoša in rasbili shod; zastavonoša — nesel je tudi ameriško zastavo — je bil kaznovan s deset dolarji denarne globe.

Večino aretacij je izvršila privatna policija jeklarskih in premogovniških podjetnikov. Več kot ducat premogarjev je moralo prebiti eno noč v ječi edino valed tehnične obdolžitve, da so preakotno nek prepovedan prostor v Ralphtonu; mestec Ralphton lastuje notorični Zimmerman, ki je izpraznil svoje repetirko, ko so prišli organizatorji v mesto.

V Wilburnu so privatni policaji pretepli s "bleak-jackom" unikijskega premogarja Frank Popele-ja, ki je protestiral proti aretaciji, ki je protestiral proti aretaciji, da njegovega sina, ki se je vrnil domov, potem ko je bil izgnan iz naselbine. Sedaj se nahaja v okrajni ječi v Somersetu in čaka obravnavo, ki se vrši v septembru; obdolžen je žalitve in zoperstavljanja častniku. Ta slučaj se omenja raditega, ker je bil Popelet-pretepen in potem še aretiran.

SLADKORNI TRUST JE "RAZPUŠČEN".

New York, N. Y. (Federated Press). — Dvanaest let je že preteklo, ko je bila prvič vložena tožba na zveznih okrajnih sodiščih proti American Sugar Refining Co., National Sugar Refining So. of New Jersey, Great Western Sugar Co. in Michigan Sugar Co., da hočejo te družbe monopolizirati vso sladkorno trgovino. Sedaj so vendar trije sodniki, ki so vodili posebno sodnijsko preiskavo, odločili, da se mora razpustiti ta sladkorni trust.

Ta zakamolest sodnijskega odloka je posledica — tako je pojasnjeno v odloku — še neregne zadeve, a katero se peša najvišje zvezno sodišče v enaki zadevi, kot je bila zgornja, in katere se tiše je izdelavo poljedelskih strojev in jeklarskega trasta. Sodišče nadalje izjavlja, da so se obtožene sladkorne kompanije že same prej razile in da je s tem razdruženo temu sodnijskemu odloku. V sodnijskem odloku se ničesar ne omenja, da bi bil kdo kaznovan s zaporom ali pa vsaj z denarno globo.

Torej sladkorni trust je mrtav — za kar pa cena sladkorja še prav nič ne ve!

Raski duhovni ne bodo umrli. Moskva, 14. maja. — Isti javljajo, da bo revolucionarno sodišče suspendiralo smrtno obsodbo, izrečeno nad čimimi popi in gospe Brusilovo. Obsojenci so hujšali besede proti vladi zaradi zaplenbe smrtnih kaznov.

IZ DELAVSKEGA SVETA.

(Federated Press.)

Stavka šoferjev v San Francisco. — Stavka šoferjev v San Francisco je v polnem tiru. Šoferji so zastavili, ker delodajalci hočejo znižati plačo za en dolar na dan in uvesti odprto delavnico. Ko je izbruhnila stavka, so nekateri delodajalci po kratkem cincaju podpisali novo pogodbo, drugi so obljubili plačati po \$4.75 in provizijo od vsote, ki presega \$17. Ko so šoferji svedeli, da je glavni cilj delodajalcev, uničiti unijo, za katere priznanja so se šoferji ob ustanovitvi tako hudo borili, so odrekli vsak kompromis.

Illinoiški premogarji proti separatni pogodbi. — Krajevna podružnica št. 705, organizacije U. M. W. of A. v O'Fallen, Ill., je sprejela na svoji redni mesečni seji resolucijo, v kateri izjavlja, da illinoiški premogarji ne smejo sprejeti nobene posebne pogodbe.

Konvencija krojačev. Tretji dan konvencije organiziranih krojačev, je bil določen za razpravo o predloženih resolucijah in sunajm govornikom. Nekateri resolucije so bile ponovno vrnjene posebnemu odboru, da jih izpopolni. Med drugimi je bila predložena resolucija, da organizacija ne pri-ama v sporih s delodajalci nobenega rassodišča, ampak da naj se vedno vršijo direktna pogajanja. Nadalje je bila predložena resolucija za pomilosočenje vseh političnih jetnikov in ena posebna resolucija, tikajoča se Saccas in Vansettija, ki sta obsojena na smrt.

Ismed sunajm govornikov je pozdravil konvencijo Ed Neckels, tajnik Čikaške delavske federacije in je v svojem govoru izrazil upanje, da se bo tudi organizacija krojačev pridružila Ameriški delavski federaciji. Nadalje je pozdravila konvencijo Elisabeth Gurley Flynn in Caroline Lowe, ki sta tudi apelirali na konvencijo, da naj organizacija pomaga v boju za osvoboditev Saccas in Vansettija in nadalje članov organizacije I. W. W., ki se nahajajo v ječi. Gd. Flynn je izjavila, da je pomočnik sklad za osvoboditev Saccas in Vansettija bil isrpan ravno v trenutku, ko je neka prejnjša državna priča priznala, da je bila njena prva izpoved neresenična.

Konvencijo je pozdravil tudi Daniel W. Hoan, socialist in šupan v Milwaukee, ki je pojasnil konvencijo, koliko so na boljšem delavci v mestu, kjer so v občinskem svetu v večini socialisti in je pozitivljal navzoče delegate, da naj se tudi politično organizirajo in ne samo strokovno in da naj ob vsakih volitvah oddajo svoje glasove socialističnim kandidatom. Za njim je govoril neki Abraham Cahhan iz New Yorka, ki je pa v svojem govoru pobijal ravno to, kar je govoril milvaški šupan. Pozivil je namreč navzoče delegate, da naj nikar ne dopustijo, da bi se politika zanesla v organizacijo. — Konvencijo je posetila tudi Lillian Hersten, ki je pojasnila konvencijo o važnosti časnikiarske agencije Federated Press za splošno delavnico in je apelirala na organizacijo krojačev, da naj še nadalje podpira to, za delavnico tako važno časnikiarsko agencijo, ki je edina delavska časnikiarska agencija v Ameriki.

SENAT SPREJEL PREDLOGO PROTI NARKOTIČNIM STROVOM.

Washington, D. C. — Senatna zbornica je soglasno sprejela predlogo, ki prepoveduje uvažanje in raspeševanje narkotičnih strovov. Predloga je bila v kongresni zbornici tudi soglasno sprejeta. Sedaj čaka, da jo predsednik podpiše, nakar postane zakon.

Parniška svana s Rusijo.

New York, N. Y. — Brzojavno poročilo iz Moskve, da se parobrodna družba White Star Line pogaja za otvoritev parobrodne svane med Zdr. državami in Rusijo, je bilo potrjeno po Richard H. Farleyju, upravniku osebnega prometa International Mercantile Marine.

"Dosedaj je nisem bil obveščen, da se je dosedel v tem otiur kak sporazum", je rekel Farley. "Ako bo ruska vlada dala zadovoljive koncesije, parobrodna družba White Star Line bo nedvomno prišla s redno vožnjo med Zdr. državami in Rusijo". Dodal je, da se ni sklenjeno, da li bo vožnja direktna med New Yorkom in Petrogradom, ali pa da bo indirektna, namreč da se bodo posluževali kakaga angleškega pristanišča. Otvorjen pa bo v vsakem slučaju otiur in se boval promet.

BANDIT DO SMRTI PRETEPEL SVOJO ŽRTEV.

Cleveland, O. — Bandit je do smrti pretepel mrs. Helen Silberberg, soprogo Aarona Silberberga, lastnika večjega števila kinematografov, in jo oropal popolnoma vse slatnine in dijamantnih prstanov. Njena 11 let stara hčerka je našla svojo mater nezavestno ležati na tleh, ko je prišla iz šole. Policajna policija je odvedla nezavestno ženo v bolnišnico, kjer je pa po nekaj minutah umrla. Kazalec leve roke je bil zlomljen in odsekán, da je bandit lahko snal dijamantni prstan, katerega je nosila. Policija je našla pod miso v stanovanju Silberberga en zob, katerega je bandit gotovo izgubil v boju s svojo žrtvijo; drugega sledu o banditu policija nima.

"LIBERIJA NE SME POSTATI AMERIŠKI KONGO". — MEYER LONDON.

Washington, D. C. — (Federated Press.) — V razpravi glede posojila republiku Liberiji, je socialistični kongresnik Meyer London izjavil aledeče: "Protestiram proti ustanovitvi kakaga 'ameriškega Kongo'. Sem proti zaslužnjenju ljudstva, akoravno bi bile te verige iz zlata. V koliko bo še vlada Liberije neodvisna, ko dobi to posojilo od Zdr. držav? Njeni davki bodo pod kontrolo Američanov, njeni izdatki bodo pod ameriško kontrolo; njeni policiji bodo poveljevali ameriški poveljniki. Pogorji, pod katerimi bo Liberija dobila posojilo, dokazujejo, da bo Liberija postala popolnoma odvisna od Amerike. Valed tega je očividno, da ameriški kapital namerava izpodriniti angleški, francoski ali pa nizozemski kapital v Liberiji. Posoditi kakemu slabotnemu narodu ni šlovelkoljubno, ampak tatvina".

POGAJANJA RUDARJEV.

New York, N. Y. — Federated Press.) — Zastopniki premogarjev s antracitnega premogovnega polja so na konferenci s zastopniki premogovniških lastnikov, na kateri se pogajajo za novo plačilno lestvico, zavrgli predlog zastopnikov operatorjev, da naj velja nova pogodba za štiri leta, in da naj se sklena plačilna lestvica za vsako leto posebej. Zastopniki premogarjev so izjavili, da bodo vztrajali na tem, da pogodba se mora skleniti za dve leti, kot je bila sedaj in da naj za te dve leti velja ena plačilna lestvica. Nato so zopet odložili konferenco za teden dni; v tem času se namreč vrši konvencija Pennsylvanske delavske federacije, katere se bodo udeležili ti zastopniki premogarjev.

DELAVSKI TAJNIK SVARI VELEPODJETNIKE.

New York, N. Y. — Tajnik delavskega departamenta Davis je poslal svarilo velepodjetniški organizaciji "National Association of Manufacturers", da naj prenehajo utragovati plaše delavcem, ker ničesar ne more biti bolj tragično nepremišljenega kot je ravno ta metoda, katere se poslužujejo velepodjetniki. Delavci so sedaj takorekoč prisiljeni sprejeti nižje mazde, toda podjetniki naj pomislijo, da delavci tega ne bodo nikdar pozabili. In ako so moglo delavci arogantni, so velepodjetniki tudi, ker hočejo s utragavanjem plaš izstradati delavce. Rekel je dalje, da se delodajalci sedaj v sedlu, toda ko se spoprieta povrne, se bodo pa časi za nje spremenili. Kakor se sedaj delavcem plašajo, tako bodo tudi povrnili ob prvi priliki. Tzgovali so se protestirali proti znižavanju plaš, ker je to za nje tudi hud udarec; kajti kako bo delavce kupoval, ki pa nima denarja? Ako se 40,000 delavcem utrga plaša samo za 25c na dan, pomeni to, da trgovci prodajo za \$10,000,000 manj na dan ali tri milijarde na leto. Ako bi delavci vsaj prišli dobro ne služili za časa vojne, bi država nikdar ne prodala toliko obveznic svobode ali dobila na posodo kot je; kajti delavci so v valiki meri pokupili obveznice svobode s svojimi prihranki. Kako bi pa kupili, ako bi še toliko ne zaslužili, da bi se vsaj življenju primerno preživeli? V svoji izjavi pravi nadalje, da je za ostrožje predpise glede prisiljevanja inozemcev in da bi se moral ustanoviti poseben odbor, v katerem naj bi bili tiznemislileci in prevdrami močje, ki bi izravnavali vse delavske spore in na ta način omejili stavke, valed katerih velepodjetniki ravno take trpe hot delavci.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Podporna Jednota

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2857-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODESK:

Predsednik Vincent Calmar, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. V. Box 52, Johnston, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolnišniškega oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vognrich, urednik glasila Jaka Zavrtnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODESK:

John Underwood, predsednik, 408 W. May St., Springfield, Ill., Martin Zelensnik, Box 276, Barabaton, Ohio, Fred A. Vider, Box 673, Ely, Minn., John Terclaj, Box 161, Lawrence, Pa., John Goriak, 414 W. May St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODESK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2857-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZMOTNO OKROŽJE: Jacob Ambros, Box 288, Moon Run, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sular, Box 104, Grass, Kans., za jugozapad.

Mike Zugel, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zalta, predsednik, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., Frank Somrak, 5800 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 5808 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Združitelveni odbor:

Predsednik: Frank Alot, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Joeine Olson, 3839 W. 28th St., Chicago, Ill.

Joe Shuk, 1101 E. 63rd St., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6203 St. Clair Ave., Cleveland, O.

POZOR! — Korespondence s gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanalajo na posle gl. predsednika na naslov: Predsedništvo S. N. F. J., 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniške tajništvo S. N. F. J., 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se šličejo gl. izvrševalnega odbora in jednote valed se naslove: Tajništvo S. N. F. J., 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. F. J., 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zalti, predsedniku nadzornega odbora, ligar naslov je agoraj.

Vsi pritožbi na gl. porotni odbor se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 418 W. May St., Springfield, Ill.

Več kapital in drugi spisi, namnasil, oglaš, naročnina in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

OMEJE ŽIVLJENSKIM POTREB- ŠČINAM PADAJO—NAVEGOR.

Washington, D. C. — (Federated Press.) — Poročila, katere je dobil statistični urad delavskega departamenta, pokazujejo, da so se cene življenjskim potrebščinam od 15. marca do 15. aprila v 15 mestih Zdr. držav zvišale in sicer povprečno za tri odstotke. Da se cene padle, so poročala samo štiri mesta, namreč Fall River, Butte, Rochester in San Francisco. V teh mestih so cene padle povprečno od 2 do pol odstotka. Od 15. aprila 1921 do 15. aprila 1922 so cene padle povprečno za 11 do 5 odstotkov. — V primeri s cenami leta 1913, so cene življenjskim potrebščinam višje povprečno za 39 odstotkov.

OBRAVNAVA PROTI RUDAR- JEM V ZAPAD. VIRGINIJI.

(Nadaljevanje s prve strani.)

VRATA VOLILNIM KORUPCI- JAM SO ZOPET ODPETA!

(Nadaljevanje s prve strani.)

bil delegat konvencije republikanske stranke. Ko je Lowden za to svedel, je Goldsteina odslovil. Harding je imenoval Goldsteina ravnateljem zveznega davčnega urada v St. Louisu na priporočilo senatorja Spencerja, onega Spencerja, ki je zagovarjal senatorja Newberryja, ko se je moral zagovarjati radi preveč potrošenega denarja za svojo izvolitev. Toda javnost v St. Louisu ni bila prav nič zadovoljna s imenovanjem Goldsteina zveznim davkarjem in prišli so deževiti brezstevilni protesti v Belo hišo; protestirali so st. louiski časniki, cerkve in druge organizacije in tako prišli Hardinga, da je prekinel nominacijo; med tem so pa demokrati in listi, ki so nasprotni Hardingovi administraciji, delali smešne opake.

Strah je prisilil Daughertyja, da je pisal pismo v svojo obrambo, v katerem je "grozil", da bo postavljal pred sodišče vse sleparje s vojnimi pogodbami in da bo tako izvršil svojo dolžnost. Kongresnik Woodruff, republikanec iz Michigana, ki je grozil Daughertyju s odstavitvijo, ker ni hotel nastopiti sodnim potom proti sleparjem s vojnimi pogodbami, je odgovoril na to pismo s tem, da je ponovil

svoje prejnjšo izjavo, da bo justični tajnik odgovoren za vse sleparije s vojnimi pogodbami, ako ne bo nastopil soper sleparje.

Daugherty se je v največjem strahu in paniki, v kateri se nahaja, poslužil sadnjega oročja. Izjavil je, da je zakonito, potrošiti kakorinokoli veliko vsto denarja v volilni kampanji. Ako se posreči starim gardistom republikanske stranke na ta način izvojevati zmago na volitvah pri prihodnjih volitvah, tedaj bodo še imeli premoč v kongresu; ako pa sedaj propadejo, tedaj je Hardingova administracija odigrala.

OBRAVNAVA PROTI RUDAR- JEM V ZAPAD. VIRGINIJI.

(Nadaljevanje s prve strani.)

Carpenter je izpovedal, da je rev. Willburn pozival rudarje s navdušenim govorom na boj. "Prišel je čas, boriti se za naše pravice", je kričal Willburn po izpovedi Carpenterja. "Jaz bom vrgel proč vs. pismo in prijel za puško." Nato je Willburn organiziral šeto in jo vodil v hribovje.

Nadalje je Carpenter izpovedal, da je silil nekega Edgar Coombsa, ki je bil v taj četi in ki je rekel: "Jaz sem se ustrelil onega." — Coombs ni bil aretiran na obtežbo, da je kriv umora Goreja.

SEVERA 5 HAIR POMADE

Severa 5 Hair Pomade
može preprečiti in dati lasom
veliko mehčajočih in lepote,
katero si vsa ženska želi ako
nadenite

SEVERA 5
HAIR POMADE

Izvirna priprava za nego las
idealna, zdravilna, in čista.

CENA 25c
Vprašajte v lekarnah.

W. F. SEVERA CO.
CHICAGO, ILLINOIS, U.S.A.

CUNARD-ANCHOR

IZ CHICAGO V

ZAGREB IN LJUBLJANO

Posledica važne kompromitacije po

JOHN KAMPOTICU

od Concord Line Chicago uradu.

iz New Yorka dne 16. maja s Concord

Line parnikom

"MAURENTIA"

(1700 tonov) dolga — 1 vijek

Napredni parnik na vrelu.

iz Chicago dne 16. maja po White

Line parnikom

OTOK ZAKLADOV.

Čudoviti dogodki malega Jaska na morskem otoku.

Angleško spisal R. L. Stevenson.
Poslovenil J. M.

(Dalje.)

Kletvice so padale kot toča in naraščal je tak vršak, da sem bil pripravljen na konce s pretepom. Pa prepričal se je, da je lep pogled in glasovi so za nekoliko časa utihnili.

Na obrežju sem videl svet velikega taborniškega ognja. Nekdo je prepeval dolgočasno, staro, enolično mornarsko pesem brez konca in kraja. Čul sem jo že na potu, vedel sem, da je enkrat in sem se je prav dobro spominjal. Bila je ta pesem prav primerna družbi, ki je doživela zjutraj toliko izgube. Soditi po vsem, kar sem videl in slišal, se bili ti roparji ravno tako brez vsakega čuta, kakor voda, po kateri so se vozili.

Naposlled je zopet potegnili sapo; ladja se je začela premikati s stranjo in se mi bližala; čutil sem, kako je vrv odjenjala in s krepkim urrezom sem popolnoma prešel vrv.

Veter se je le malo vplival na čoln sam, ki je skoro kar naenkrat splaval proti rileu Hispaniole. V istem času se je začela ladja obračati in plavati počasi preko toka.

Veslal sem na vse kriplje, prižakujoč, da se prevzemem vsak hip; spoznavši, da ni mogoče odrediti čolna naravnost proč, sem ga potiskal proti zadnjemu delu ladje. Končno sem bil prost svojega nevarnega soseda in ko sem zadnjikrat pogledal s veslom, me je po rokah oplazila vrv, ki je visela zadaj s krova. Naglo sem jo popograbil.

Zakaj sem to storil, ne vem. Bil je nekak nagon; ko pa sem jo imel v svojih rokah in se prepričal, da je gori pritrjena, se me je začela polotevati radovednost in sklenil sem, da pogledam skozi okno v kabino.

Vlekel sem za vrv roko čez roko, in ko sem mislil, da sem dosti blizu, sem se vzel za velikansko nevarnostjo nekako za polo-

vico svoje velikosti in sem tako videl stroj in del kabine. Sedaj sta ladja in njen majhni spremljevalec precej hitro drčala po vodi. Ladja je govorila, kakor pravijo mornarji, precej glasno in z neprestanim pluskanjem rezala neštivilne valove. Dokler nisem pogledal skozi okno, nisem mogel razumeti, zakaj stražniki niso bili vznemirjeni. En pogled pa je zadostoval, in bil je v resnici en sam pogled, ki sem ga smel upreti iz svojega nestanovitnega čolnika. Videl sem Handa in njegovega tovariša v ljutem boju, držeča drug drugega za vrat.

Sedel sem zopet dol na klopi in skoraj bi padel iz čolna. Za trenutek nisem mogel ničesar videti razen teh dveh divjih zabuhlih obrazov, ki sta se pod kadečo svetilko zibala sem in tja, in zapri sem oči, da se zopet privadijo temi.

Brezkončna balada je bila končana in cela družba okoli ognja v taboru je zapela v zboru pesem, ki sem jo tolikokrat slišal:

Petnajst mož na mrtvega moža zaboju —
Juhuhu, in steklenica ruma!
Pijača, vrag stori potem ostalo —
Juhuhu, in steklenica ruma!

Ravno sem premišljeval, kako marljivo sta pijača in slodec v istem trenutku na delu tudi v kabini Hispaniole, ko me je iznenadil nenaden sunk čolna. Močno se je zibal in čutil sem kako menja svojo smer. Brzina je med tem čudovito narasla.

Odprl sem oči. Okoli mene so bili majhni valovi, ki so se premikali med ostrim šumenjem in se nekoliko svetlika. Hispaniola sama, v katere sledu sem se nekoliko časa zibal, se je zdela neodločna glede svoje poti, in videl sem kljub veliki temi, kako so se njeni drogi zibali sem in tja; in še več, ko sem gledal dalj časa tja, sem se prepričal, da se je gibala proti jugu.

Pogledal sem preko svoje rame in aro mi je začelo hitreje utripati. Tamkaj ravno za menoj se je nahajal ogenj taborniške. Tok se je bil obrnil pravokotno ter tiral s seboj vitko ladjo ter mali čoln in med vedno glasnejšim pluskanjem in vedno večjimi va-

lovi smo drii proti odprtemu morju akoci ožino!

Naenkrat se je ladja pred menoj močno zazibala, obrnila morebitno za dvajset stopinj, in skoraj v istem trenutku sem začel glasove s krova; slišal sem glasove korakov po stopnjicah in tako sem vedel, da sta pijanca prekinila svoj preprič in spoznala nevarnost položaja.

Vlekel sem se na dno svojega čolnika in goreče priporočil svojo dušo Stvarniku. Vedel sem, da moramo koncem ožine dospeti v konce vseh križev in tefav, in skoraj bi morebiti znal umreti, vsemu nisem mogel mirno gledati svoji bližajoči se usodi v oči.

Tako sem moral ležati dolgo med razburkanimi valovi premočen do kože in niti za trenutek nisem grehel pričakovati pri naslednjem valu svoje smrti. Polagoma se me je lotila utrujenost, nekaka omotica se me je lotevala celo sredi teh grozot, dokler me ni premagal omotni spanec; in tam sem ležal v svojem čolniku, ki ga je morje metalo sem in tja, in sanjal o domu in starem "Admiralu Benbow-u".

XXIV. POGLAVJE.

Križarjenje čolnika.

Bil je že beli dan, ko sem se prebudil in spoznal, da se nahajam v svojem čolniku na jugozapadnem koncu Otoka Zakladov. Soince je že izšlo, vendar je bilo meni še vedno skrito za Daljnogledom, ki je padel na tej strani s orjaškimi skalami naravnost dol do morja.

Meni najbližje se je nahajalo predgorje Haulbowline in Gora srednje jambore; gora gola in temna, predgorje pa obdano s štirideset do petdeset čevljev visokimi kletmi in skalami. Nahajal sem se komaj četrtil milje daleč na morju in moja prva misel je bila veslati na suho.

To namero sem kmalu opustil. Med skalovjem je morje bobnelo in šumelo, peneči valovi, ki so se vzdigovali in padali, so se vrstili drug za drugim; ako bi se držnil bližati se obrežju, bi me vrglj valovi na peči in ubili, ali pa bi

svoje moči zaman napenjal, da bi splezal na te strme skale.

In to še ni bilo vse; kajti na gladkih skalnatih ploščah sem zagledal velike opolke zveri, ki so se plazile naokoli in med glasnim pluskanjem skakale v morje, nekakne mehke polke neverjetne velikosti, kakih štirideset do šestdeset skupaj.

(Dalje prihodnjik.)

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Turki se cepijo. Ravno na Velikonočno nedeljo se je muslimanska stranka razcepila, ker stoji ena skupina (dr. Spaha) na avtonomističnem stališču in hoče delati skupno politiko z Radičevići. Ministra Vilović in Omerović sta podala svoje ostavke, dočim je demokratska skupina izjavila, da hoče še nadalje sedeti v vladi. Ampak vladovci je ne bodo več posebno veselili, ker je pri glasovanju oddalo glasove za njo samo 13 odbornikov, ko so jih "levičarji" dobili 36. Lepe pirske so darovali Turki vladni vožini!

Širokovnjači se med sabo ne razumejo. V Genovi so se pogajanja med našo in italijansko delegacijo prekinila, ker se gospodje med seboj ne morejo sporazumeti. Osmovoljenost vlada na obeh straneh, ker drug drugemu ne marajo dosti popuščati v zadevi rapalske pogodbe. Naši delegati so se odšli na oddih.

V Zunanji se odkril tajno delovanje velike ruske monarhistične organizacije, ki ima sedež v Berlinu in se skriva pod trgovsko krinko. Njih firma se imenuje "Bus" (Bessarabija. Ukrajina. Sibirija) in so gospodje caristi pod tem imenom izvrševali spijonažo v ruskih mejnih deželah. Morda bi se tako odkritje plačalo tudi pri nas; na vsak način pa bi bilo dobro, če bi megalomani Wrangla naše oblasti naharili, naj jim pokaže dekret te trgovske firme, ki kupenja s ruškimi dušami in s rusko bodočnostjo, če ga ima. Gotovo ga pokaže. Če ga ima (in o tem sme prepričani), naj mu ga odvzamejo, in naj ga spodijo, da ne bo padla prevelika blamaža na glavo naših oblasti, ko bodo pravi Rusi zahtevali od imenovane firme točen obračun za vse zapostale dolgeve.

Saj naše oblasti vendar niso tako naivne, da bi ne lahko spoznale, da stoji danes trgovina s ruškimi dušami pred konkurzom. K razkolu v muslimanski stranki. Na seji osrednjega odbora Jugoslovanke Muslimanske Organizacije so sprejeli sledeče resolucije:

1. Osrednji odbor ugotavlja, da ne obstaja v J. M. O. nikak razcep in da organizacija vztraja na svojem programu. 2. Pozivlja poslance dr. Kulenovića, ki je vstopil v Hrvatski blok, da se takoj vrne v svoj klub in se strogo drži programa, na podlagi katerega je bil izvoljen. 3. Vsi poslanci se morajo strogo držati programa J. M. O. in po njem uravnati vse svoje delovanje. Poslanci, ki tega ne bi hoteli, naj nosijo tudi posledice. 4. Obsoja se način javne borbe, ki so ga uvedli nekateri poslanci, da so dajali v obliki intervjujev nekake izjave, v katerih so se omalovaževali drugi poslanci. 5. Centralni odbor je prepričan, da politika dr. Spaha in njegove struje ne vodi k Radiču ali pa preko Save. 6. J. M. O. stoji na stališču popolne plemenske enakopravnosti. Kar se tiče narodnega obličja muslimanov, je to stvar kulturnega delovanja društva, ne spada pa v dnevno politiko. J. M. O. je proti vsakemu nasilnemu zblizovanju. 7. Poslanci se morajo držati vseh sklepov. 8. Poziva poslance na aložno in skupno delo na podlagi programa, ki ga more menjati samo velika pokrajinska skupščina. — Za te sklepe je glasovalo 36. proti pa samo 13 zastopnikov. Vele te resolucije sta in Kilović že podala ostavko, ki jo bo kralj sprejel najbrž danes, ko se povrne iz Sumadije. Vladni krogi trdijo, da ima vlada trdno večino 207 glasov proti 94 glasovom opozicije. V vlado bo stopil sedaj zastopnik "samostojne" kmetijske stranke in zastopnik seljaškega saveza. "Samostojne" se namreč zvesto držijo vladnega korita in so sploh redno pripravljeni podpirati sedanjo vlado, kar so se opetovano dokazali. Kakšen blagoslov se je razlil na kmete za časa "slabostojnih" poslancev, vedo paš najboljši kmetje sami, zato tudi pričakujemo, da bodo pri bližnjih volitvah temeljito obračunali s njimi.

Američke zapeljive poundbe. Finančni minister dr. Kumanudi je prispel 18. aprila iz Genove zaradi proučavanja inozemskih po-

sojil. Predloženih je bilo več ponudb, izmed katerih vzbujajo pozornost američke. Ministrski svet še ni mogel sklepati, ker so bili ministri odsotni. Ponudbe bodo sprejeli najbrž danes, ker se mora dr. Kumanudi takej odpeljati v Genovo. O teh ponudbah so naš socialistični poslanci že govorili. Vsekakor je treba paziti, ker hočejo dobiti američki podjetniki v roke različne dobrine, ki vlečejo.

Za kuhanje piva doma imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričate, da je doma pri nas, kuhani vedno le najbolj in najcenejši. — Dobiti je tudi zbirko sodov, steklenic in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje. Grocerijam, sladničarjem in v prodajalnih telesnina damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,
6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

Najboljša prilika za odhod v DOMOVINO s velikim parnikom PRESIDENT WILSON DNE 20. MAJA. Cena do Trsta ali Dubrovnika je \$102.50. Pišite nam, da vam o skrbimo prostor.

Denar pošiljam v domovino po pošti ali brzojavno v dinarjih — Dolarjih. Pišite po naš cenik.

Opravičamo vse bančne pisme. Prejemam denarne vloge in plačujem po 4% obresti.

EMIL KISS, BANKIR
NEW YORK CITY
133 Second Ave.

F. M. Dostojevski:

BESI

Roman v treh delih.

Preložil Vladimir Levstik.

(Dalje.)

Iz tretje:

"Vsakemu brec in k vragu, to bi bilo najboljšo!"

"Vse dvorane bi razpodil, če bi bilo po mojem!"

Iz četrte:

"Da Lembkovili ni sram gledati!"

"Čemu naj jih bo? Mari je tebe sram?"

"Se mene je sram, ki nisem gubernator."

"Si pa svinja zato."

"Kar živim, nisem videla tako navadnega plesa", je izpregovorila dama tik zraven Julije Mihajlovne, s vidno željo, da bi jo slišali.

Bila je obilna štiridesetletna ženska s naličnim obrazom in v kričeh židani obleki; skoraj vse mesto jo je poznalo, le sprejemal je ni nihče. Njen rajni mož, državni svetnik, ji je zapustil leseno hišo in pišče pokojnino; valjo temu je živela dobro in si držala par konj. Julijo Mihajlovno je pred dvema mesecema obiskala, toda gubernatorica je ni sprejela.

"Saj sem vedela, kaj bo!" je dodala ter drzno pogledala Juliji Mihajlovni v oči.

"Ako ste vedeli, čemu ste prišli?" jo je nestrpno zavrnila Julija Mihajlovna.

"Iz naivnosti", se je odrezala korajžna dama in kar vztrepetala želje akregati se; toda general je stopil vmes:

"Chère dame", se je nanil k Juliji Mihajlovni, "res bi bilo prav, da greste. Mi smo jim le napoti, brez nas se bodo imenito zabavali. Izpolnili ste svojo dolžnost; otvorili ste jim ples — nu, zdaj jih pustite pri miru. . . Pa tudi Andrej Antonovič se menda ne počuti preveč si-
čajno. . . Bogve kaj se lahko zgodi v tem ozračju!"

Toda že je bilo prepozno.

Andrej Antonovič je ves čas četvorke nekam jezavo strmel na plesoče; ko pa se je začelo obdinstvo delati opazke, se je nemirno ozrl na desno in levo. Nekaj tipov iz bufeta ga je zdaj prvič zbledel v oči; njegov pogled se je napolnil s nepopisno oupnostjo. Tedaj je mahoma izbruhnil smeh nad novo četvorkino burko: "izvenpetrograjski indajatelj lista", ki je plesal s polenom v rokah, je bil začutil, da ni bilo več ne prenese na očnikov "poštene ruske miali"; ne vedo, kam naj se jim umakne, se je v zadnji figuri zdajci postavil na roke in žel naočnikom tako naproti, kar je obenem pomenilo, da tisti list venomer postavlja zdravo pamet na glavo. Po rokah ni znal hoditi nihče razen Ljamaina; zato je on prevzel vlogo indajatelja s polenom. Nihče ni povedal Juliji Mihajlovni, da mislijo hoditi po rokah. "Vse to so mi prikriji in zamolčali", je potem ponavljala v ogorčenju in obupu. Grohot množice seveda ni poudarjal alegorije, ampak to, da se je postavil frakar na roke. Lembke je vzrotil in vztrepetal.

"Malopridneč!" je kričnil, kaseč na Ljam-

šina. "Primito lopova, obrnite ga. . . postavite ga na noge. . . da bo glava zgoraj. . . glava zgoraj!"

Ljamain je skočil na noge. Smeh je zadel, se glaseje.

"Spodite vse lopove, ki se smejejo!" je ukazal Lembke.

Množica se je zagrohotala in jela godrajati.

"Ej, te ni prav, ekscelencia!"

"Obdinstva ne boste zmerjali!"

"Sam je neumen", se je razlegel glas iz kota.

"Flibustirji!" je kričnil nekdo na drugem koncu dvorane.

Ko je Lembke začel ta krik, se je naglo obrnil in ves prebledel. Top smehljaj je zaigral na njegovih ustnicah, kakor da se mu je zdajci nekaj zasvitalo v glavi.

"Gospoda", se je obrnila Julija Mihajlovna k tolpi, ki je pritiskala s vseh strani, hkrati vlekoč soproga s seboj proti vratom, "gospoda, oprostite, odpustite mu, gospoda!"

Dobro sem jo slišal reči: "Odpustite". Prizor je bil zelo nagel. Toda razločno še pomnim, da je del obdinstva že takrat, neposredno po besedah Julije Mihajlovne udri proti izhodu. V njej mi zveni celo ženaki vzklik, histeričen in solzan:

"Ah! Spet tako kakor zjutraj!"

In mahoma je udarila v to začenjajočo se gnečo nova bomba, res "spet tako kakor večerjaj!"

"Gori! Vse Zarečje gori!"

Ne vem samo, ali se je ta strašni krik najprej oglašil v dvoranih, ali je planil kdo s stopnic v predstobo; sledilo pa mu je razburjenje, ki ga rajši ne poizkusim opisovati. Več ko polovica na plesu zbranega obdinstva je bilo z Zarečja, sami lastniki in prebivalci tamošnjih lesenih hiš. Vrgli so se k oknom, raztegnili zastore, kakor bi trenili, in strgali žaluzije. Zarečje je gorelo. Res da se je bil ogenj šele začel, toda gorelo je na treh povsem različnih krajih — prav tega so se ustrašili ljudje.

"Požig! Fabričani!" so vpili med množico.

Zapomnil sem si nekaj zelo značilnih klicev:

"Sree mi je čutilo, da zalgo, vse te dni je slutilo!"

"Spigulinel. Spigulinel, nihče drugi!"

"Nalake so nas zbrali tu, da bi tam zaigrali!"

Zadnji vkriki najgorostnejši med vsemi, je nehoti in brez namena planil iz ženske, ki je bila tudi med pogorele. Vse je navalilo k izhodu. Ne bom opisoval gneče, ki je nastala v predstobi pri razbiranju kožuhov, rut in damskih plaštev, vreščanja prestrašenih žensk in jokanja deklet. Tatvine menda ni bilo, toda čudo ni, če so nekateri odšli brez tople obleke, ne da bi bili poiskali svoje reči, o čemer je krojilo pozneje mnogo legend s dodatki in okraski. Lembkeja in Julijo Mihajlovno je množica skoraj zmečkala med vrati.

"Vse ustaviti! Nihče ne sme oditi!" je vpil Andrej Antonovič, grozeč izteza je roke proti rineči trumi. "Strogo preiskati vsakega posebe, tu na mestu!"

Jezno preklinjanje se je začelo po dvorani.

(Dalje prihodnjik.)

Veliko potnikov.

V STARI KRAJ ODHAJA veliko rojakov. Ako ste tudi Vi namenjeni tja, tedaj najboljšo storite, ako potujete skozi podpisano trgovino, ki je znana zaradi točne postrežbe in priporočena od oseh, ki se še potujejo.

IZ STAREGA KRAJA bo prišlo po 1. juliju najet večje število novih priseljencev. Ako želite tudi Vi dobiti lažje osebno, tedaj nam pišite po naslednja tedenska poiznanila.

PRI POSILJANJU DENARJA se pred vsem valuje tri stvari in eiser: hitrost, cena in varnost. Naša banka vam nudi vse tri. Poiznanite se jo torej vselej, kadar pošljate denar.

Za vse nadaljnja poiznanila se obrnite na

SLOVENSKO BANKO
ZAKRAJŠEK & ČEŠARK
70 — 9th Ave.,
NEW YORK CITY.

ROJAK PAJK JE

V trgovini nad 16 let, na tisoče dolarjev razpolije blaga po celi Ameriki pa se ni nikdar sililo da ni vsek dobil pošteno blago. Kdor od nas enkrat kupi, se kupi. Pošilja brezplačne cenike po celi Ameriki za ure, slatinca, srebrnina, diamante, prstane, dalje prave glasne Columbia gramofone, slovenske in v vseh drugih jezikih gramofonske plošče, zastave, regalije, kape i. t. d.

On je edini pravi zastopnik v Conemaugh, Pa., za Columbia gramofone in plošče.

En sam poskus in prepričali se bode.

IVAN PAJK, 24 Main St., Conemaugh, Pa.

"11" cigarette

10

Dobre!
Kupi te Cigarete in Prihrani Denar

ŠTEDENJE KOT IZDATEK.

KATERO POT GRE VAŠ DENAR?

PRORAČUN VAŠIH PREJEMKOV IN IZDATKOV VAM BO POVEDAL TO V NAPREJ.

Prihraniti denar ni tako težavno, ako se vs na kateri način. Izkupnja je dokazala, da postane izdatke čisto lahke in umovne, ako se proračuna našrt za izdajo svojih dohodkov, brez osira na to kako mali so, ali kako občutni se odčitki na letih.

Ako smo torej dovolgi stališče, pri katerem smatramo naše prihranke kot redno postavko naših izdatkov, s tem da polnoma vs prihranek določeni znesek na stran tako sigurno in skrbno kakor ga bi dolgovali menzuri nameste samemu sebi — potem je vprašanje rešeno.

Dajte nam priliko zaslediti vam način, ki bi bil najbolj primeren vašim potrebam.

GLAVNO ZASTOPSTVO JADRANSKE BANKE
FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street New York, N. Y.